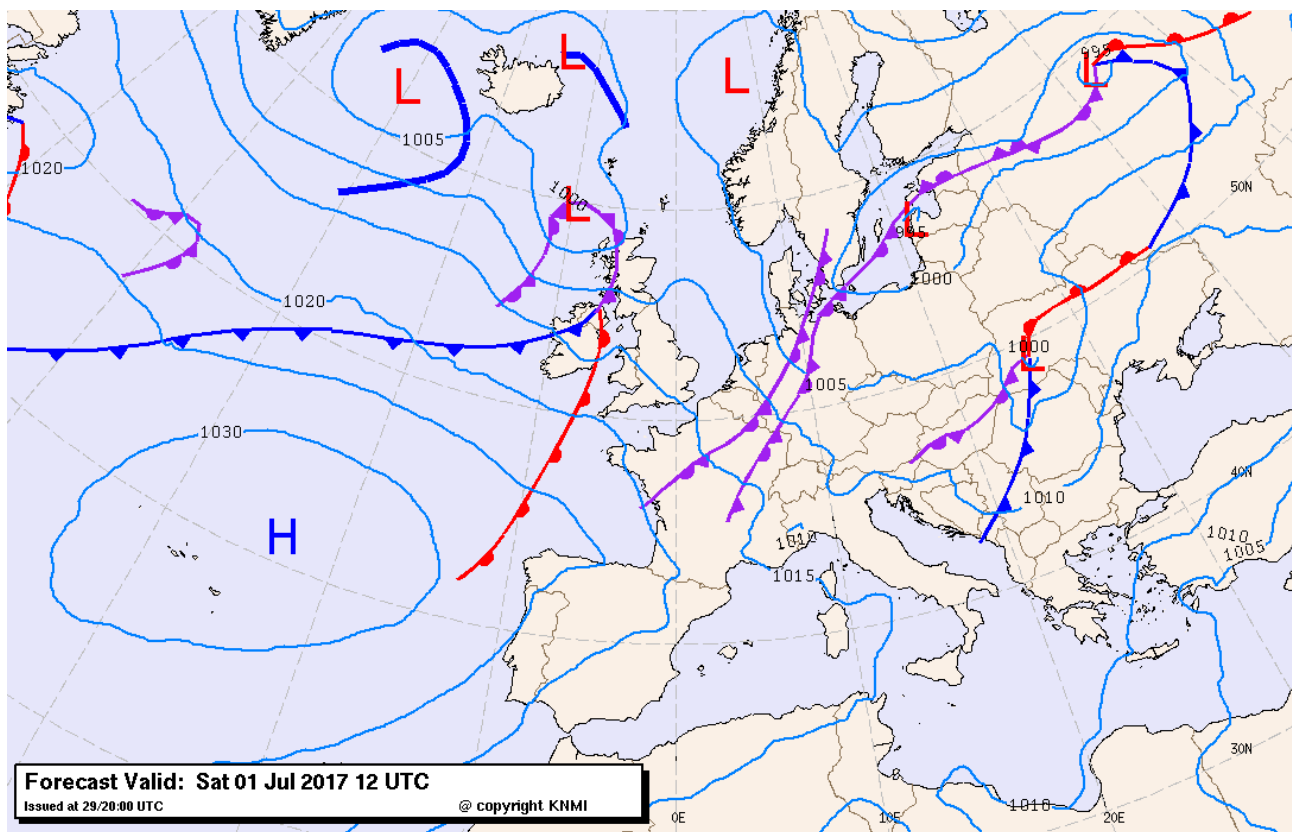

Aardig molenweer met een zonnetje

Analyse van Henk: de occlusiefrenten die ons vanmorgen nog plaagden zijn richting Duitsland vertrokken. Achter zo'n occlusiefrent klaart het op en gaat de zon gelukkig weer schijnen. Een hele serie lagedrukgebieden zorgt voor een noordwesten wind, de bekende "werkwind". De flakkerende, wapperende wind kan wat ruimen naar noord wat een verdere verbetering van het weer mee kan brengen. De wind is matig, windkracht 2-3 Bft, wat we af kunnen lezen uit de vrij grote afstand tussen de isobaren. Het hangt af van wat het hoog boven de Atlantische Oceaan gaat doen: als dat sterker wordt zal de wind nog verdere ruimen en naar noord gaan. De koele, polaire lucht voorkomt hoge temperaturen, maar bij een graad of 20-25 is het ook prima vertoeven op de molen!

Het KNMI vindt er dit van: *de dag begint op veel plaatsen nog met regen, in de loop van de ochtend verplaatst het regengebied zich verder zuidoostwaarts. In de middag wordt het van het noordwesten uit droog en komt geleidelijk op steeds meer plaatsen de zon door. De middagtemperatuur ligt tussen 17°C langs de kust en in het zuidoosten tot lokaal 20°C elders. De wind draait overal naar noordwest en is matig, aan de kust vrij krachtig en in het Waddengebied eerst af en toe krachtig. (Bron: KNMI)*

Vragen over het huiswerk

Lezen H10: alles na 10.1.6.e. hoofdstuk uitlezen

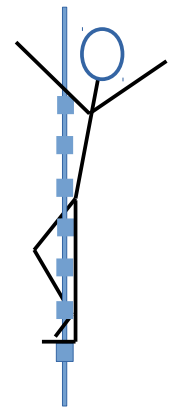
1. Welke zeilvoering mogen we vandaag verwachten bij een belaste en welke bij een onbelaste molen?
2. Wat is een standaardregel bij opzeilen tijdens lessen door molenaars in opleiding?
3. Het gevlucht staat stil, de vang er op. Maar toch breekt er iets. Wat is de molenaar vrijwel zeker aan het doen?
4. Er is een splinter hout van een vangstuk losgekomen. Wat is van het aller grootste belang als je dat losse stuk er af wilt halen?
5. Bij het werken in het gevlucht moet je altijd een valbescherming dragen. Maar er is een uitzondering. Welke is dat?
6. Wat is de stabiele werkhouding en wanneer mag je die niet en wel gebruiken?
7. Wat is potentiaalvereffening?
8. Waar tref je potentiaalvereffening vooral aan en waarom is dat?
9. Als op de molen toch met open vuur moest worden gewerkt, wat moet je dan altijd (laten) doen?
10. Wat is van belang als bezoekers de trappen gebruiken in de molen?
11. Voordat de Arbo-wet er was, was er de VBF – de veiligheidswet voor fabrieken. Artikel 98a van het VBF is heel specifiek voor molens. Wat staat er in dat ook nu nog steeds opgaat?
12. De molen maalt mooi en dan komt er een bus met Denen voorrijden, die de molen komen bekijken. Wat moet je als molenaar dan doen?
13. Wat is verstandiger: de molen in het werk laten of uit het werk zetten als je toch de molen wilt laten draaien tijdens bezoek?
14. Noem de vangstukken van een Vlaamse vang.
15. Herhaling: een molen heeft een vlakke zeeg. Is het dan meestal een smal, of meestal een breed gevlucht? Noem een molentype dat het prima doet met een vlakke zeeg
16. Herhaling: bij het Gronings molentype hebben de stellingschoren meestal hulpschoren. Hoe worden deze vaak genoemd en wat mag er bij dit type nooit ontbreken?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H10: alles na 10.1.6.e. hoofdstuk uitlezen

1. Welke zeilvoering mogen we vandaag verwachten bij een belaste en welke bij een onbelaste molen?
Alles er voor als we zouden malen, onbelast 4 halven.
2. Wat is een standaardregel bij opzeilen tijdens lessen door molenaars in opleiding?
Diegene die het zeil voorlegt bedient ook de vang. Hierdoor wordt voorkomen dat de molen onverwachts gaat draaien.
3. Het gevlucht staat stil, de vang er op. Maar toch breekt er iets. Wat is de molenaar vrijwel zeker aan het doen?
De molenaar zal aan het kruien zijn. Dan komen er namelijk hele grote krachten vrij op de molen, de staart, de kap etc.
4. Er is een splinter hout van een vangstuk losgekomen. Wat is van het allergrootste belang als je dat losse stuk er af wilt halen?
Het is van het allergrootste belang dat de molen op de vang en aan de ketting ligt voor je wat voor werk dan ook aan de vang gaat doen.
5. Bij het werken in het gevlucht moet je altijd een valbescherming dragen. Maar er is een uitzondering. Welke is dat?
Je mag zeilen voorleggen (dus niet voor *dragen*) zonder valbescherming.
6. Wat is de stabiele werkhouding en wanneer mag je die niet en wel gebruiken?
De stabiele werkhouding houdt in dat je je met één been rond een heklat stabiliseert: je been door het gevlucht steken en de wreef van je voet achter een heklat. Tegenwoordig werken we *aanvullend* met valbescherming. Ook bij een calamiteit op een molen waar geen valbescherming aanwezig is of het te veel tijd kost om deze aan te brengen kan het levens redden deze houding te kennen. Bijvoorbeeld bij een loszittend windbord op een stellingmolen. En ook met valbescherming is de stabiele werkhouding altijd de manier om beide handen vrij te hebben en toch stabiel te staan.
7. Wat is potentiaalvereffening?
Potentiaalvereffening voorziet in onderlinge verbinding van de aardingsinstallaties, zoals de bliksem-aarde en de elektrische aarde. Hierdoor wordt de ontladingsstroom niet alleen verdeeld maar wordt ook spanningsgelijkheid van deze delen bereikt en wordt overslag ten gevolge van blikseminslagspanning tegengegaan.
8. Waar tref je potentiaalvereffening vooral aan en waarom is dat?
In het zuiden van Nederland. Door de zanderige bodem kan een aardingsweerstand van 2,5 Ohm alleen tegen hoge kosten worden gerealiseerd.

9. Als op de molen toch met open vuur moest worden gewerkt, wat moet je dan altijd (laten) doen?

Hou dan een brandronde: loop door de hele molen en controleer op smeulen of beginnende brand. **Herhaal dat altijd nog eens na een uur.**

10. Wat is van belang als bezoekers de trappen gebruiken in de molen?

De molenaar moet er op wijzen dat bezoekers met het gezicht naar de trap moeten klimmen en dalen. Het aanbrengen van lage leuning (ongeveer 5-10 cm boven de trap) is een uitstekende manier om dat "ongemerkt" af te dwingen. Bordjes ophangen helpt ook, bij voorkeur met pictogrammen. Dat laatste heeft als voordeel dat ook buitenlandse gasten het begrijpen.

11. Voordat de Arbo-wet er was, was er de VBF – de veiligheidswet voor fabrieken. Artikel 98a van het VBF is heel specifiek voor molens. Wat staat er in dat ook nu nog steeds opgaat?

In artikel 98a van het V.B.F. (uit 1938) wordt aangegeven dat molenwieken, voor zover zij gevaar opleveren, doelmatig moeten worden afgeschermd. Hekjes zetten dus!

12. De molen maalt mooi en dan komt er een bus met Denen voorrijden, die de molen komen bekijken. Wat moet je als molenaar dan doen?

Als je alleen op de molen bent zet je de molen stil. Je kunt onmogelijk 30-40 mensen in de gaten houden, met ze spreken en tegelijk de molen bedienen en in de gaten houden. De kans op ongelukken is dan simpelweg te groot. Heb je meer molenaars en molengidsen op de molen en zijn er voldoende compenserende maatregelen genomen, zoals goede afscherming van draaiende delen, ontoegankelijk gemaakte kapzolder etc. dan kan de molen vaak wel blijven draaien.

13. Wat is verstandiger: de molen in het werk laten of uit het werk zetten als je toch de molen wilt laten draaien tijdens bezoek?

In het boek staat "uit het werk zetten" omdat je anders je aandacht tussen instrument en bezoekers moet verdelen. Op een poldermolen vereist het instrument minder aandacht maar een scheprad of draaiende vijzel zijn heel gevaarlijke instrumenten.

14. Noem de vangstukken van een Vlaamse vang.

De vangstukken van een Vlaamse vang heten, vanaf rechtsonder in het rond: buikstuk, teenstuk, schouderstuk, kopstuk en sabelstuk.

15. Herhaling: een molen heeft een vlakke zeeg. Is het dan meestal een smal, of meestal een breed gevlucht? Noem een molentype dat het prima doet met een vlakke zeeg.

Een molen met een vlakke zeeg heeft meestal een smal gevlucht. Dergelijke molens draaien vrij snel en hebben relatief weinig kracht. Oliemolens doen het prima met een vlakke zeeg. Een molen met een vlakke zeeg draait al bij weinig wind vrij snel.

16. Herhaling: bij het Gronings molentype hebben de stellingschoren meestal hulpschoren. Hoe worden deze vaak genoemd en wat mag er bij dit type nooit ontbreken?

Hulpschoren worden vaak kraaienpoten genoemd. Bij deze hulpschoren is een buitensluiting noodzakelijk.

